

JUVA

Sopenkumpu

Suunnitellun asemakaava-alueen arkeologinen tarkkuusinventointi 2024

Jesse Keskinen
Ville Hemminki

Tilaaaja: Järvi-Saimaan palvelut Oy

Sisältö

Perustiedot	2
Kartat	3
Tarkkuusinventointi	6
Maastotyö	6
Koeoja 1	8
Koeoja 2	9
Koeoja 3	9
Koeoja 4	10
Koeoja 5	11
Koeoja 6	11
Koeoja 7	12
Tulos	12
Lähteet	13

Kansikuva: Arkeologi Ville Hemminki valvoo koeojan 2 kaivua. Kuvaaja: Jesse Keskinen

Perustiedot

Alue: Noin 9 ha laajuinen suunniteltu asemakaava-alue (vesijättö kaava-alueen pinta-alasta poisluettuna) Juvan Sopenkummussa, Juvan keskustaajaman eteläpuolella, Jukajärven pohjoisrannalla sijaitsevalla peltoaukealla (kiinteistötunnus 178-439-9-31).

Tarkoitus: Selvitetään sijaitseeko kaavan alueella kiinteää muinaisjäännöstä ja jos sellaista havaitaan, niin määritetään sille raja-alue kaavan alueella.

Maastotyö: 5 – 6.11.2024

Tilaaja: Järvi-Saimaan Palvelut Oy, Juvan kunnan toimeksiannosta.

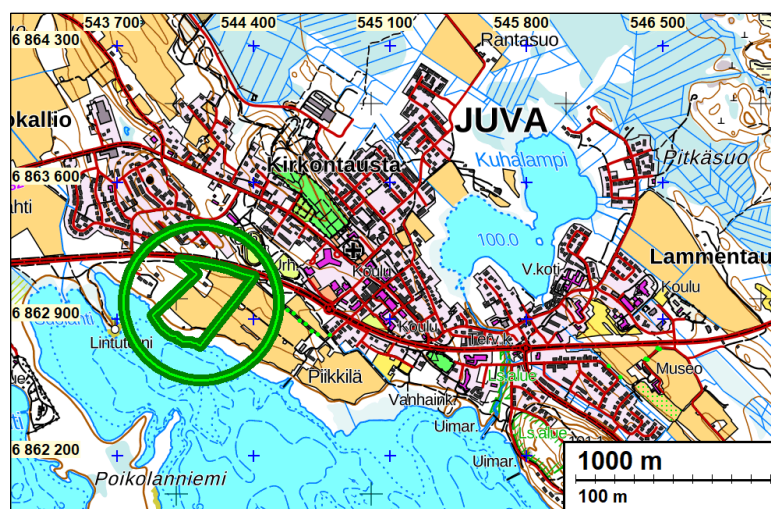
Tekijä: Jesse Keskinen ja Ville Hemminki

Löydöt: Löytöjä ei saatu.

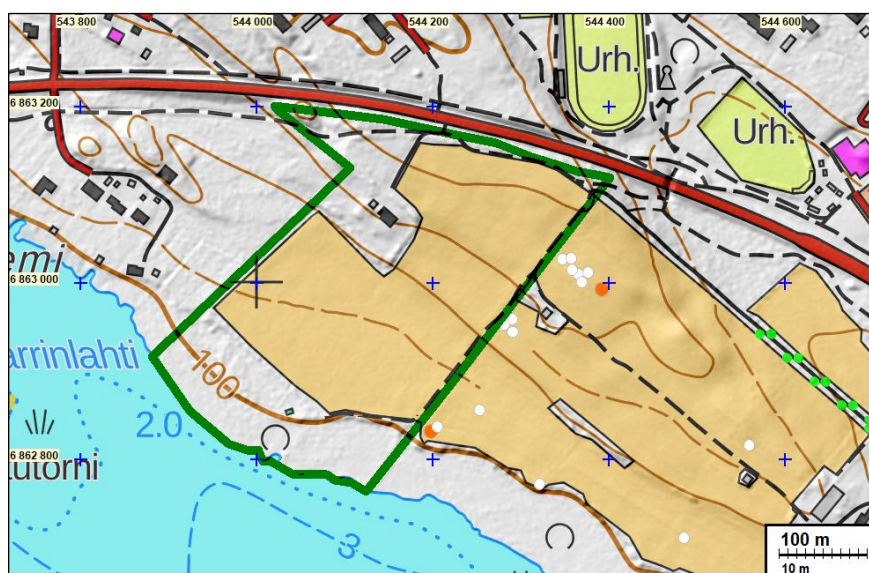
Tulos: Koeojissa ei havaittu rakenteita tai kulttuurikerroksia, eikä niistä tehty arkeologisesti kiinnostavia löytöjä. Alueella ei havaittu merkkejä säilyneistä muinaisjäännöksistä.

Muita tietoja: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa, ellei muuta mainittu. Maastokartat ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta joulukuulta 2024. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu joulukuussa 2024. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon eikä niillä ole mitään koelmatunnusta. Valokuvat ovat digitaalisia. Valokuvat ovat tallessa Mikrolitti Oy:n serverillä.

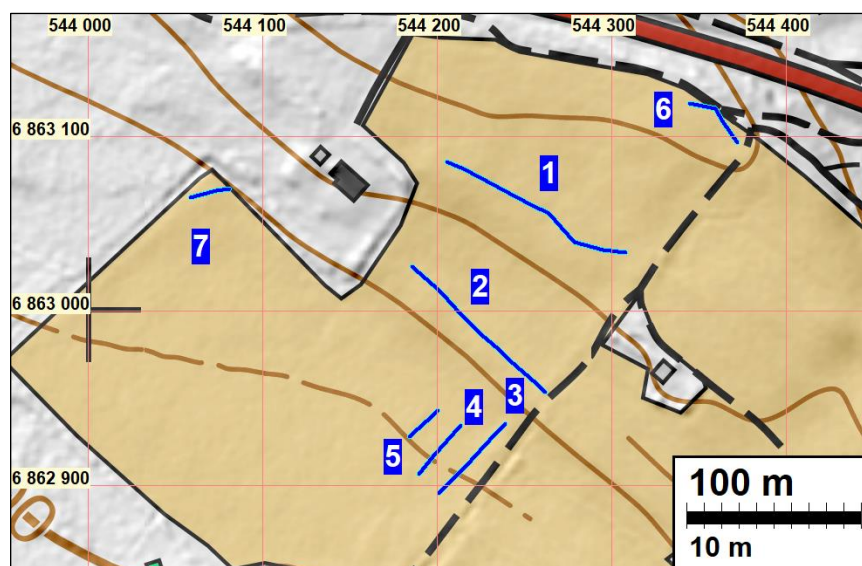
Kartat

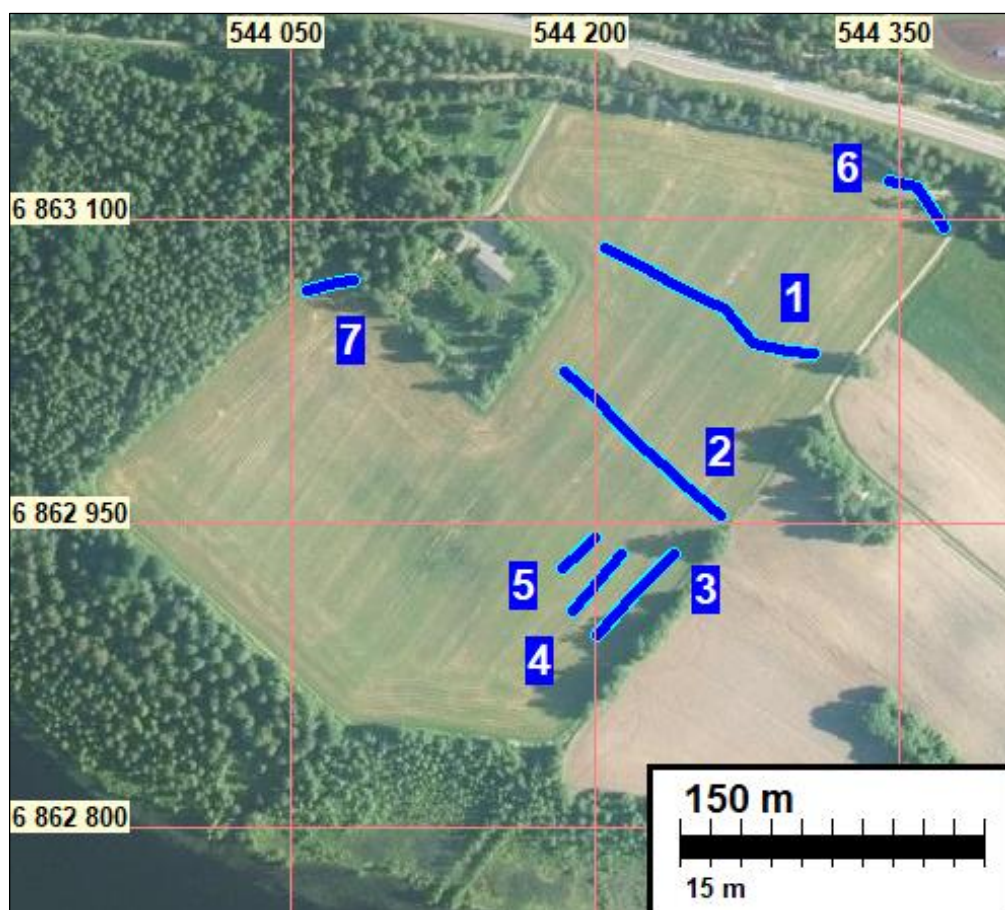
Tutkimusalueen sijainti.

Tutkimusalueen raja kartassa vihreällä. Oransseilla pisteillä rautakautisten esineiden löytöpaikat ja niiden alakohteet valkoisilla pisteillä.

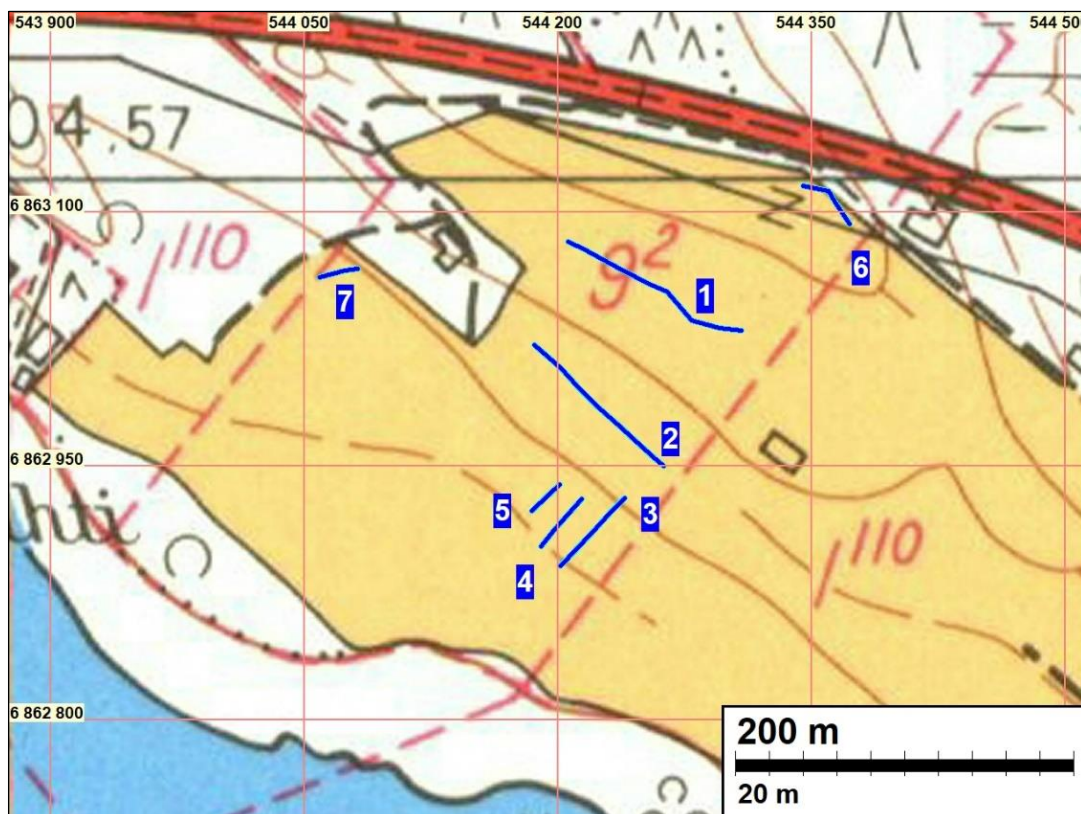
Maastokarttaote tutkimusalueesta, koeajat on merkitty sinisellä viivalla.

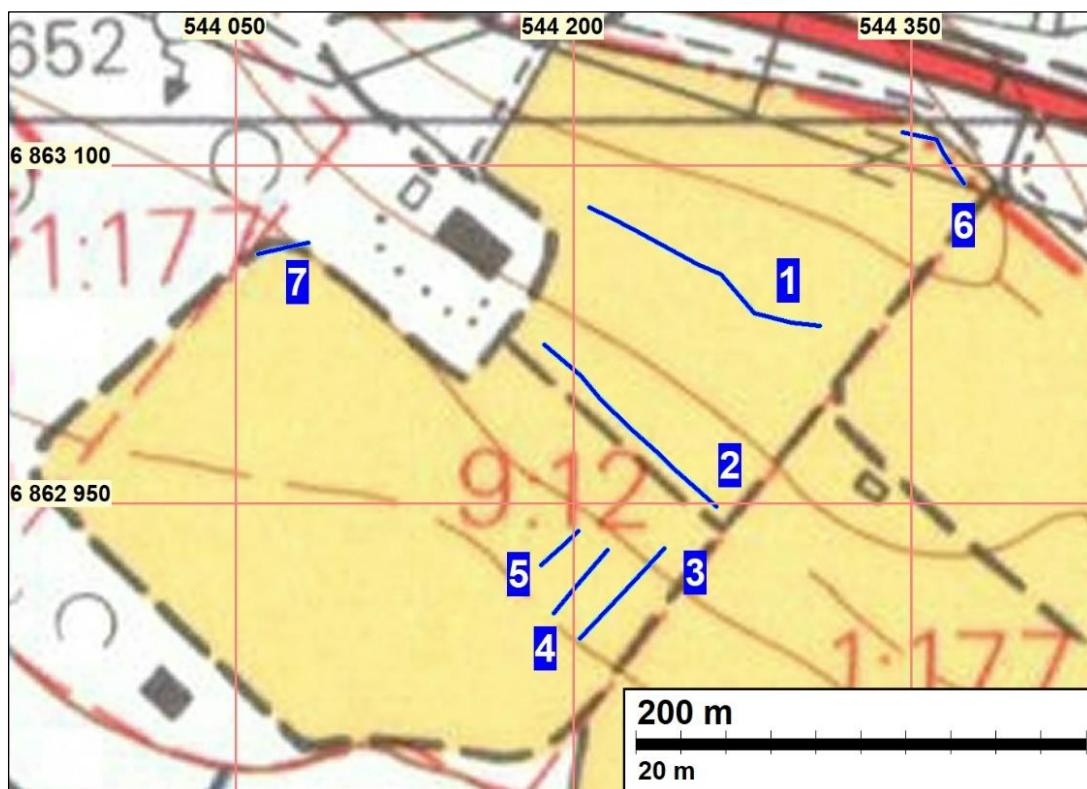
Ote vuoden 2022 ilmakuvasta tutkimusalueesta, koeojat on merkitty sinisellä viivalla.

Vasemmalla: Ote vuonna 1843 laaditusta pitäjänkartasta, tutkimusalue punaisen ympyrän sisällä. Alueella ei ole 1840-luvulla ollut rakennuksia. Oikealla: Ote vuonna 1915 laaditusta senaatinkartasta, tutkimusalue punaisen ympyrän sisällä. Alue on rakentamatonta peltoa.

Ote vuoden 1973 peruskartasta. Alue on pääpiirteittäin samassa kunnossa kuin nykypäivänä lukuun ottamatta tutkimusalueen itäpuolella pellossa kulkevia teitä, joita ei ollut vielä rakennettu vuonna 1973.

Ote vuoden 1989 peruskartasta. Alue on pääpiirteittäin samassa kunnossa kuin nykypäivänä, huomioitavaa on, että pellon läpi on rakennettu kolme tietä, joita ei ollut vielä 1973 peruskartassa. Läntisin näistä tiestä, joka kulkee koeojan 2. suuntaisesti on nykypäivänä hävinnyt/tuhoutunut. Vaikuttaa siltä, että tie on ollut hyvin lyhytikäinen. Se ilmestyy peruskartalle vuonna 1989 ja on vanhojen ilmakuvien perusteella kadonnut jo vuonna 1993. Tiestä ei havaittu merkkejä tutkimusalueen pinnalla, eikä myöskään koeojassa 2.

Tarkkuusinventointi

Juvan Sopenkumpuun, Juvan keskustaajaman eteläpuolelle, on suunnitteilla asemakaava. Suunniteltu asemakaava-alue sijoittuu Jukajärven pohjoisrannalla sijaitsevalle Piikkilän peltoaukiolle, kiinteistölle 178-439-9-31. Suunnitellulta kaava-alueelta ei tunneta entuudestaan kiinteitä muinaisjäännöksiä tai löytöpaikkoja, mutta heti sen länsirajan ulkopuoliselta pellolta on hiljattain tullut tietoon useamman rautakautisen esineen löytöpaikka. Savonlinnan museo antoi kaavan suunnittelijoille sähköpostitse ohjeet, että pitäisi selvittää, onko suunnitellun kaava-alueen pelloilla kyntökerroksen alla säilyneitä kiinteitä muinaisjäännöksiä. Juvan kunta tilasi tarkkuusinventoinnin Mikrolitti Oy:ltä. Tutkimus suunniteltiin keskustellen siitä, alueellisen vastuumuseon kanssa. Maastotyön suoritti arkeologit Jesse Keskinen ja Ville Hemminki 5. – 6.11.2024 tutkimuksen kannalta hyvissä olosuhteissa.

Muinaisjäännösrekisteri tarkastettiin mahdollisten kaava-alueella sijaitsevien muinaisjäännösten varalta. Tutkimusalueen itäpuolella sijaitsevalla pellolla sijaitsee kolme löytöpaikkaa Piikkilä 2 (mj rek. 1000041051), Piikkilä 3 (mj rek.1000041057) ja Piikkilä 4 (mj rek.1000042204), sekä yksi kivikautinen asuinpaikka Piikkilä (mj rek.1000000386). Kivikautiset löydöt on tehty 104–105 m mpy korkeudella sijaitsevalta vanhalta rantaterassilta, joka jatkuu myös kaava-alueella ja on näin ollen arkeologisesti hyvin potentiaalinen. Löytöpaikat sijaitsevat kaava-alueen välittömässä läheisyydessä, kaava-alueen itälaidassa kulkevan tien itäpuolella, löydöistä varhaisimmat ajoittuvat rautakaudelle, lisäksi alueelta on tehty uuden ajan asutukseen liittyviä löytöjä. Erityisesti kaava-alueen itäosa, jonka lähistöltä rautakautisia löytöjä on tehty, on arkeologisten löytöjen kannalta hyvin potentiaalinen.

Suunnitellun kaavan alueelta tarkastettiin myös historialliset kartat, joista selvitettiin alueen aikaisempi maankäyttö. Varhaisissa kartoissa (1843, 1915) kaava-alue on ollut rakentamatonta peltoa, ja näin ollen on odotettavissa, että jos alueelta havaitaan kaivauksissa rakenteita, ne ovat joko varhaisempia kuin varhaiset kartat tai selkeästi moderneja. Vanhat peruskartat (1973, 1989) tarkastettiin mahdollisen muuttuneen maankäytön varalta. Vuoden 1989 peruskartalta havaittiin tutkimusalueen läpi itä-länsisuunnassa kulkenut tie, joka on sittemmin kadonnut/tuhoutunut. Kyseinen tie on ollut hyvin lyhytikäinen ja se on kadonnut jo vuoden 1993 ilmakuvassa. Huomioitavaa on, että tielinja on kulkenut tutkimusalueella sijaitsevan rantaterassin suuntaisesti ja näin ollen tiehen liittyviä kerroksia saattaa tulla vastaan tarkkuusinventoinnin aikana.

Alustavasta koeojien sijoittelusta konsultoitin Savonlinnan museon Martti Koposta. Suunnitteluvaiheessa todettiin, että otollisimmat koeojien paikat ovat alueen läpi kulkevilla rantaterasseilla ja lisäksi alueen itäosassa, josta on tehty metallinilmaisimilla rautakauden ja uuden ajan esinelöytöjä.

Maastotyö

Maastotyö aloitettiin 5.11.2024 maaston tarkastelulla. Töiden alussa maan pinnassa oli pieni lumikerros, joka teki pintahavainnoinnista vaikeaa. Lumet sulivat seuraavan yön aikana, joten tutkimusalueen pintahavainnointi tehtiin seuraavana päivänä (6.11) kattavammin. Alueen pinnasta ei löytynyt merkkejä muinaisjäännöksestä. Koeojien kaivu aloitettiin suunnitelman mukaisesti. Kaikki koeojat kaivettiin siivuttamalla maata n. 10 cm tasoissa 1 m levyisellä kauhalla. Ojien kaivu tehtiin kahden arkeologin valvonnassa siten, että toinen arkeologi valvoi kaivua kaivinkoneen kauhan läheisyydessä mahdollisten löytöjen tai kaivun aikana havaittavien ilmiöiden tai rakenteiden varalta. Toinen arkeologi tutki ja dokumentoi kaivettua ojaa. Ojista poistettiin sekoittunut kyntökerros ja tämän jälkeen joitakin senttejä alla sijaitsevaa mineraalimaata, jotta varmistuttiin, että alla ei jatku peltomaakerroksia. Kaikkien koeojien pohjat, ja niistä kaivetut maakasat käytiin läpi metallinilmaisimella, mahdollisten arkeologisesti kiinnostavien metallilöytöjen varalta.

Tutkimusalue kuvattuna koilliseen Koeojan 1 länsipäästä. Kuva otettiin toisen maastotyöpäivän aamuna, kun koeoja 1 oli jo suljettu, suljettu koeoja 1 näkyy kuvan etualalla. Alue kuvattiin myös ennen kaivun aloittamista, mutta olosuhteet olivat tuolloin niin lumiset, että yleiskuvat kuvattiin uudelleen lumen sulettua.

Tutkimusalue kuvattuna etelään Koeojan 1 keskivaiheilta, täytetty koeoja 1 näkyy etualalla. Kuvan taustalla erottuu yhä avonaisina koeojat 2, 3, 4 ja 5.

Koeoja 1

Kaivaminen aloitettiin koeoja 1:stä (Ko1). Koeoja kaivettiin suunnitelman mukaisesti toiseksi korkeimman rantaterassin suuntaisesti suunnassa länsiluode - itäkaakko. Oja oli pituudeltaan n. 120 m pitkä, 1 m leveä, ja 0,4 m syvä. Ojan pinnassa havaittiin 10–20 cm kerros tummaa peltomaata. Peltomaan alla havaittiin n. 5 cm paksu kerros punertavaa hiekkaa. Punertava kerros voi olla mahdollinen rikastumiskerros, havaittava huuhtoutumiskerros olisi siten pellon kynnyksessä tuhoutunut. Punertavan hiekkakerroksen alla havaittiin kerros väriltään harmahtavaa hiekkaa, jonka seassa oli pieniä kiviä. Tämä kerros jatkui ojan pohjaan ja kairausten perusteella reilusti syvemmällekin (ainakin 0,5 m). Koeojasta ei tehty löytöjä, eikä löydetty mitään muinaisjäännöksen viittavaa.

Vasemmalla: Koeoja 1 kuvattuna länsipäästä itään. *Oikealla:* Koeojan 1 itäpäätä kuvattuna länsi-luoteeseen. Koeojan mutka seuraa rantavallia.

Koeojan 1 pohjoisprofiili, koeojan länsipäästä.

Koeoja 2

Kaivua jatkettiin kaivamalla koeoja 2 (Ko2) alemman rantaterassin suuntaisesti. Koeoja oli n. 120 m pitkä, 1 m leveä, ja 0,4 m syvä. Koeojassa 2 havaitut kerrokset olivat samat kuin Koeojassa 1. Koeojasta ei tehty löytöjä, eikä löydetty mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Vasemmalla: Koeoja 2 kuvattuna itäpäästä länteen rantavallin suuntaisesti. Oikealla: Koeojan 2 pohjoisprofiili kuvattuna ojan itäosasta kohti pohjoista.

Koeoja 3

Koeoja 3 kaivettiin koillinen – lounassuunnassa alueen itäreunassa kulkevan peltotien suuntaisesti n. 5 metrin etäisyydellä ajoradan reunasta. Oja oli pituudeltaan 60 m, leveydeltään 1 m, ja syvyydeltään 0,4 m. Ojan pohjoispäässä havaittiin n. 30 cm paksun tumman kyntökerroksen alta hyvin sekoittunutta, mahdollisesta tien rakentamiseen liittyvää maata. Ojan pohjois- ja keski-osassa kyntökerroksen alla oli tasainen harmaa hiekka. Ojan eteläpäässä kyntökerroksen alla oli punertava hiekkakerros, joka jatkui kuopan pohjaan asti ja kairausten perusteella vielä syvemmälle. Koeojan eteläosassa havaittiin kyntökerroksen seassa paikoitellen vähäisesti hiiliä mutta ei selkeitä likamaan tai palokerroksen jäänteitä. Koeojasta ei tehty löytöjä, eikä löydetty mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Vasemmalla: Koeoja 3 kuvattuna pohjoispäästä kohti etelää. Oikealla: Koeoja 3 kuvattuna eteläpäästä kohti pohjoista.

Koeojan 3 itäprofiili kuvattuna ojan eteläosasta kohti itää. Kyntökerroksen seassa havaittiin hiiltä, mutta sitä havaittiin ojassa ainoastaan hyvin paikallisesti ja satunnaisesti, eivätkä ne muodostaneet selkeitä palokerroksia tai rakenteita.

Koeoja 4

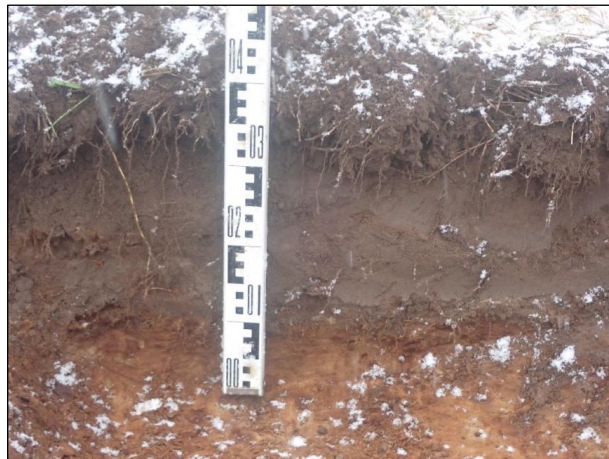
Koeoja 4 kaivettiin n. 15 m koeojasta 3 länteen, samansuuntaisesti kuin koeoja 3. Koeoja oli pituudeltaan 40 m, leveydeltään 1 m, ja syvyydeltään 0,4 m. Ojassa havaitut kerrokset olivat samat kuin koeojan 3 keski- ja eteläosassa, kyntökerroksen alla pohjoispäässä harmaa hiekka, joka jatkuu ojan pohjaan saakka, eteläpäässä punertava hiekka, joka jatkuu ojan pohjaan saakka. Huomioitavaa on, että kyntökerroksen seassa ei havaittu hiiliä toisin kuin koeojan 3 eteläosassa. Koeojasta ei tehty löytöjä, eikä löydetty mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Vasemmalla: Koeoja 4 kuvattuna pohjoispäästä kohti etelää. Oikealla: Koeojan 4 länsiprofiili kuvattuna ojan keskivaiheilta länteen.

Koeoja 5

Koeoja 5 kaivettiin n. 10 m koeojasta 4 länteen, samansuuntaisesti. Koeojan pituus oli 20 m, leveys 1 m, ja syvyys 0,4 m. Koeojassa 5 havaittiin samat kerrokset kuin koeojan 4 eteläosassa. Koeojasta 5 ei tehty löytöjä, eikä havaittu merkkejä säilyneestä muinaisjäännöksestä.

Vasemmalla: Koeoja 5 kuvattuna eteläpäästä kohti pohjoista. Oikealla: Koeojan 5 länsiprofiili kuvattuna ojan keskivaiheilta länteen.

Koeoja 6

Koeoja 6 kaivettiin alueen korkeimman rantatason mukaisesti alueen pohjoisreunaan. Koeoja alkoi n. 10 m etäisyydeltä länteen alueen itäpuolella kulkevan peltotien ajoradan länsireunasta ja jatkui siitä seuraten rantaterassia kohti länsiluodetta. Koeojan pituus oli 45 m, leveys 1 m ja syvyys 0,3–0,4 m. Ojan pinnassa havaittiin ohut, 10–15 cm paksu, kyntökerros, tummaa hiekan sekaista ruokamultaa. Kyntökerroksen alta havaittiin kerros vaaleaa hiekkaa, joka jatkui ojan pohjaan asti ja kairausten perusteella kymmeniä senttejä sitäkin syvemmälle. Paikoitellen kyntökerroksen ja vaalean hiekkakerroksen välissä havaittiin ohut 1–5 cm paksu kerros punertavaa hiekkaa, mahdollisesti osa rikastumiskerrosta, joka on pääosin tuhoutunut kynnössä. Koeojasta ei tehty löytöjä, eikä löydetty mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Vasemmalla: Koeoja 6 kuvattuna itäpäästä, kohti luodetta. Oikealla: Koeoja 6 kuvattuna sen länsipäästä kohti itää. Oja kaartuu rantaterassin suuntaisesti.

Koeojan 6 pohjoisprofiili kuvattuna ojan keskivaiheilta kohti pohjoista.

Koeoja 7

Koeoja 7 kaivettiin alueen länsireunaan suunnitelman mukaisesti. Koeoja kaivettiin hyvin loivapiirteisen rantaterassin mukaisesti koillinen- lounaissuunnassa. Oja oli 20 m pitkä, 1 m leveä, ja 0,4 m syvä. Ojan pinnassa oli ohut peltomaakerros n. 15 cm, jonka alla sekoittunut kyntökerros. Kynnön alla oli tasaista vaaleaa hiekkaa. Koeojasta ei tehty löytöjä, eikä löydetty mitään muinaisjäännekseen viittaavaa.

Vasemmalla: Koeoja 7 kuvattuna sen lounaispäästä kohti koillista. Oikealla: Koeojan 7 eteläprofiili kuvattuna ojan keskivaiheilta eteläkaakkoon.

Tulos

Kaivetuissa koeojissa ei havaittu arkeologisesti merkittäviä rakenteita tai kulttuurikerroksia, eikä niistä tehty arkeologisia löytöjä. Koetutkimuksen perusteella alueella ei ole säilynyt muinaisjäänneksiä.

20.12.2024

Jesse Keskinen ja Ville Hemminki,
Mikroliitti Oy

Lähteet

Peruskartat 1973, 1989. lehti 323301.

Pitäjänpitäjänkartta 1843. Juva. 323301.

Senaatin kartasto 1915. XXIII-XXIV 42–44 Juva.